

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. καθημερινό λεξιλόγιο: «κάτι», «άρμαθιά»

σκηνοθετικοί χειρισμοί: «Πολλοί κοιτάζουν μέσα χωρίς να βλέπουν τίποτα και προσπερνοῦνε.» (ὕπαρξη σκηνογραφίας, κινητικότητα των προσώπων)

κυριαρχία των κύριων προτάσεων: «Ἡ Ποίηση εἶναι μιὰ πόρτα ἀνοιχτή.»

κοφτό ὕφος: «Ἡ πόρτα τότε κλείνει. Χτυπᾶνε μὰ κανεῖς δέν τοῦς ἀνοίγει. Ψάχνουνε γιά τό κλειδί. Κανεῖς δέν ξέρεῖ ποιός τό ἔχει.»

συμβολική γραφή: «το κλειδί», «τα ἀντικλείδια»

B1. Το απόσπασμα της Καραγεωργίου αναφέρεται κυρίως σε δύο τεχνικές.

Ἡ πρώτη σχετίζεται με τὸ εἶδος τοῦ ἀφηγητή. Ὁ ἀφηγητής εἶναι παντογνώστης, ἔχει πλήρη ἐποπτεία στο χῶρο καὶ τὸ χρόνο. Προτιμᾶται ἐπίσης ἡ ἀφήγηση σε γ' πρόσωπο χρόνου ἐνεστώτα. Με ὅλα αὐτὰ τὸ ἀφηγηματικὸ ὑποκείμενο ξεφεύγει ἀπὸ τὴν καταγραφή ἐνὸς συγκεκριμένου συμβάντος καὶ ἀναφέρεται σε μιὰ ἐπαναλαμβανόμενη ἀνὰ τοὺς αἰῶνες διαδικασία. Μάλιστα, ὁ τρόπος τῆς ἀφήγησης ἐκφράζει τὴ βεβαιότητα τοῦ ἀφηγητή γιὰ ὅλα ὅσα

καταγράφονται στο ποίημα. Τελικά, δεν έχει σημασία αν ο παντογνώστης αφηγητής ταυτίζεται με τον ποιητή ή με τον αναγνώστη. Η ουσία είναι να καταδειχθεί η δυσκολία που κρύβει η ποίηση για όσους έχουν αντιληφθεί τους θησαυρούς που κρύβει.

Η δεύτερη τεχνική είναι αυτή του κυκλικού σχήματος. Με το σχήμα κύκλου ανανεώνεται η πρόσκληση προς όλους όσοι θέλουν να εισέλθουν στο μαγικό κόσμο της ποίησης. Επίσης, η ύπαρξη του δείχνει τη διαχρονικότητα της ιστορίας που καταγράφεται στο ποίημα, αλλά και τη βιωματικότητα του (με την προσθήκη του «Μα»), αφού το ίδιο το ποίημα γίνεται φορέας της εμπειρίας που περιγράφει.

B2. Το ποίημα έχει μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα, που εγείρει στον αναγνώστη αντίθετες μεταξύ τους εικόνες και συναισθήματα. Από τη μια το ποίημα ξεκινά με εικόνες κοντινές και οικείες. Η ποίηση είναι μια πόρτα ανοιχτή που προσκαλεί όλους να γνωρίσουν τη μαγεία της. Εκεί, όμως, το κλίμα αλλάζει. Όσοι μαγευτούν και επιχειρήσουν την είσοδο στο μαγικό της κόσμο έρχονται αντιμέτωποι με το ανικανοποίητο. Οι ποιητές δεν μπορούν να ορίσουν την ποίηση, η οποία μετατρέπεται σε ένα χώρο εχθρικό και συνάμα φευγαλέο. Φτιάχνουν ποιήματα, χαλάνε τη ζωή τους, αλλά δεν μπορούν να συλλάβουν την ποίηση, αφού είναι ένα άπιαστο είδωλο. Στο τέλος του ποιήματος επανέρχεται η φιλική ατμόσφαιρα με τη χρήση του κυκλικού σχήματος, που προσκαλεί εκ νέου τους ποιητές να βιώσουν την ομορφιά που εξασφαλίζει η εμπειρία της ποίησης.

Γ1.α. Σ' αυτούς τους στίχους ξεχωρίζει η λογική αντίφαση του ποιητή ότι η ποίηση δεν πρόκειται να οριστεί από αυτούς που βλέπουν τη μαγεία της, ενώ θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο. Το νόημα αυτής της αντίφασης είναι ότι όσο περισσότερο ο ποιητής έρχεται σε επαφή με τη μαγεία και τους θησαυρούς της ποίησης τόσο αυτή μετατρέπεται σε κάτι άπιαστο και ονειρικό. Να σημειωθεί, επίσης, ότι ο αφηγητής είναι απόλυτος γι' αυτή του την τοποθέτηση γεγονός που φαίνεται από τη διατύπωση «η πόρτα δεν ανοίγει πια».

β. Η ποίηση δεν ταυτίζεται με τα ποιήματα. Το κλειδί είναι ένα, τα αντικλείδια πολλά. Επίσης, κανείς δεν ξέρει ποιος έχει το κλειδί και αν ποτέ αυτό υπήρξε. Κατά συνέπεια, αφού τα ποιήματα δεν ταυτίζονται με την ποίηση, έχουν μια άλλη λειτουργία. Η δημιουργία τους αποτελεί μια ανά τους αιώνες απόπειρα προσέγγισης της ποίησης. Ταυτοχρόνως, οι ποιητικές προσπάθειες συμβάλλουν στον εμπλουτισμό της ποίησης, η οποία με αυτή την έννοια δεν μένει στάσιμη, συνεχώς ανανεώνεται, άρα ο ορισμός της είναι ολοένα και περισσότερο άπιαστος.

Δ1. Διαβάζοντας παράλληλα τα έργα του Γ. Παυλόπουλου και του Κ. Καβάφη διαπιστώνεται, σ' ένα πρώτο επίπεδο, ότι και τα δύο αναφέρονται στην ποίηση.

Ειδικότερα, βασική τους ομοιότητα είναι η μαγεία που ασκεί η ποιητική γραφή στους δημιουργούς. Η ποίηση φαίνεται πως τους προσκαλεί, ωστόσο είναι απροσπέλαστη. Ως «κλειστή πόρτα» την περιγράφει ο Παυλόπουλος, ενώ ο Καβάφης γράφει αντίστοιχα *«Από την Φαντασίαν έως εις το Χαρτί. Είναι δύσκολον πέρασμα, είναι επικίνδυνος θάλασσα. Η απόστασις φαίνεται μικρά κατά πρώτην όψιν, και εν τοσούτω πόσον μακρόν ταξίδι είναι...»*.

Μια δεύτερη ομοιότητα των δύο έργων είναι η κοινή παραδοχή των δημιουργών τους ότι μεγάλο μέρος του κοινού παραμένει αουγκίνητο από το μεγαλείο της ποίησης. *«Πολλοί κοιτάζουν μέσα χωρίς να βλέπουν τίποτα και προσπερνούν»* γράφει ο Παυλόπουλος για όλους εκείνους που *κοιτάζουν*, χωρίς ουσιαστικά να *βλέπουν*. Αλλά και ο Καβάφης αναφέρει χαρακτηριστικά ότι τα ποιήματα είναι *«λαθραία»* για τους *«αξιωματούχους»* και υπάρχει κίνδυνος να αναταράξουν τα κατεστημένα μιας κοινωνίας.

Τέλος, και οι δύο ποιητές επιστρατεύουν το συμβολισμό του μύθου και την παραμυθιακή ατμόσφαιρα, για να εξηγήσουν το φευγαλέο χαρακτήρα της ποίησης. Την εικόνα του χαμένου κλειδιού επιλέγει ο Παυλόπουλος, με το οποίο θα ανοίξει, πιθανόν, η πόρτα της ποίησης, πίσω από την οποία βρίσκονται οι θησαυροί της. Αντίστοιχα,

ο ποιητής Καβάφης επιλέγει την παρουσίαση της ποίησης με ένα πλοίο φορτωμένο με θησαυρούς, το οποίο αντιμετωπίζει πλείστους κινδύνους, ώσπου να φτάσει στον προορισμό του.

Πέρα από θεματικές ομοιότητες, τα κείμενα παρουσιάζουν και διαφορές. «Τα Αντικλείδια» επικεντρώνονται περισσότερο στον τραγικό αγώνα που κάνουν οι ποιητές για να ορίσουν την ποίηση. Ο Καβάφης δε στέκεται τόσο στον ορισμό της ποίησης και στο ρόλο του ποιητή. Διατυπώνει ένα εύρος στοχασμών, γύρω από το ζήτημα της γραφής, αλλά και της κατανόησης του ποιήματος από το κοινό.

Επιπρόσθετα, ο Καβάφης επιμένει στο θέμα της ποιητικής έμπνευσης, που έρχεται σαν όνειρο στο δημιουργό και μετά περνά στη λήθη. Κι είναι πολλές οι φορές που η ποιητική έμπνευση, η Φαντασία, μπορεί να χαθεί εντελώς ή να πλανάται ως αμυδρή ανάμνηση στο νου του ποιητή, πάντως όμορφη σαν «το άσμα το οποίον έφαλλον οι ναύται, ωραίοι ως ήρωες της Ιλιάδος». Αντίθετα, ο Παυλόπουλος στα «Αντικλείδια», όπως και σε άλλα του ποιήματα, εστιάζει ιδιαίτερος στο πόσο δύσκολη είναι η ζωή για το δημιουργό, η οποία μπορεί και να θυσιαστεί, καθώς προσπαθεί να ορίσει την ποίηση.